

Projektipäällikkö Mika Lehtonen

22.4.2010g

HALLINTOVALIOKUNNALLE

**SISÄASIAINMINISTERIÖN VASTINE MM. AMPUMA-ASELAIN MUUTTAMISTA
KOSKEVASTA HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ HALLINTOVALIOKUNNALLE
ANNETTUIHIN LAUSUNTOIHIN**

YLEISTÄ JA AMPUMA-ASELAKI 1-43 §:T

1	Vastine lausunnoissa esitettyihin yleisluontoisiin kannanottoihin.....	3
1.1	Suomen aselainsäädännön tiukkuus, direktiivin vaatimusten ylittäminen.....	3
1.2	Luvallisten ampuma-aseiden määrä.....	3
1.3	Laittomien aseiden saatavuus ja tuonti	3
1.4	Ei estä joukkosurmien toteuttamista	4
1.5	Pitäisi keskittyä muiden alojen toimenpiteisiin	4
1.6	Harrastajia/asiantuntijoita ei ole kuultu	4
1.7	Vaikeutetaan tunnollisten harrastajien asemaa	5
1.8	Hallituksen esityksen väärä keskittyminen ampuma-aseeseen, asetyyppi ei ole ongelma, kaikki ampuma-aseet ovat oikeissa käsissä yhtä turvallisia	5
1.9	Haja-asutusalueiden harrastuksen kärsiminen	6
1.10	Metsästysoikeuden rajoittaminen.....	6
1.11	Suomen puolustuskyvyn vaarantuminen	6
1.12	Siirtyminen laittomuuksiin, Britannian esimerkki	7
2	Vastine ampuma-aselain muuttamista koskevan lain pykäläkohtaisiin lausuntoihin	8
2.1	1 § Soveltamisala	8
2.2	2 § Ampuma-ase	8
2.2.1	Vastine	11
2.3	3 § Aseen osa	13
2.3.1	Vastine	16
2.4	17 § Soveltamisalaa koskevat poikkeukset.....	17
2.5	19 § Poikkeukset luvanvaraisuudesta	18
2.5.1	Vastine	18
2.6	19 a § Kielto valmistaa ampuma-ase laittomista osista	18
2.7	25 § Velvollisuus tiedoston pitämiseen	19
2.7.1	Vastine	20
2.8	27 § Aseenkäsittelylupa	20
2.8.1	Vastine	21
2.9	43 § Hyväksyttävät käyttötarkoitukset.....	22
2.9.1	Vastine	24

1 Vastine lausunnoissa esitettyihin yleisluontoisiin kannanottoihin

Tämä vastine on jaettu yleisluontoisia kannanottoja koskevaan osaan sekä tiettyä pykälää koskevaan osaan.

1.1 Suomen aselainsäädännön tiukkuus, direktiivin vaatimusten ylittäminen

Suomen ampuma-aselainsäädäntöä on kuvattu kansainvälisesti katsoen tiukaksi. Väitteen perusteluksi on esitetty, että kaikki ampuma-aseet ovat Suomessa luvanvaraisia, kun asedirektiivi ei edellytä sen C- ja D -luokkiin kuuluvilta ampuma-aseilta luvanvaraisuutta. EU:n jäsenvaltioista vain muutama on sellaisia, joissa nämä aseet eivät ole luvanvaraisia. Tämä peruste ei siksi ole kovinkaan vahva osoitus Suomen lainsäädännön tiukkuudesta.

Suomen ampuma-aselainsäädäntö poikkeaa yleisestä eurooppalaisesta käytännöstä lievempään suuntaan kahdessa kohdassa. Ensinnäkin se poikkeaa ampumaharrastuksen osalta, erityisesti käsiaseiden luvansaannin osalta. Suomessa ampumaharrastusperusteella luvan voi saada muun muassa henkilö, joka ilmoittaa harrastavansa ammuntaa yksinään omalla maalla ilman sidonnaisuutta järjestäytyneeseen ampumaharrastukseen eli seuroihin. Kuten hallituksen esityksen oikeusvertailu-kohdasta ilmenee, tämä ei ole yleisen eurooppalaisen käytännön mukaista ja tähän hallitus esittää käsiaseiden osalta muutoksia.

Toinen kokonaisuus, jossa Suomen ampuma-aselainsäädäntö poikkeaa yleisestä eurooppalaisesta sääntelystä, on sarjatuliaseiden laajamittainen luvittaminen yksityishenkilöille, erityisesti asekeräilijöille. Ampuma-aselain mukaan yksityishenkilö voi saada luvan esimerkiksi konepistooliin, tykkiin tai ohjusjärjestelmään.

1.2 Luvallisten ampuma-aseiden määrä

Suomen luvallisten ampuma-aseiden määrän on väitetty olevan yleisellä eurooppalaisella tasolla. Suomi sijoittuu eurooppalaisessa vertailussa asetiheydessä kärkiryhmään.

Aserekisteritietojen mukaan Suomessa on noin 250 000 käsiasetta eli pistoolia, pienoispistoolia, revolveria ja pienoisrevolveria. Ruotsissa käsiaseiden määrä on noin 143 000 (88 000 pistoolia ja 55 000 revolveria), vaikka aseiden kokonaismäärä Ruotsissa on noin 20 prosenttia Suomea suurempi. Suomen käsiaseiden osuus aseiden kokonaismäärästä on siis noin 2,2-kertainen verrattuna Ruotsiin, joka sijoittuu aseiden kokonaistiheyden suhteen Euroopan kärkeen. Norjassa on vuonna 2001 ollut noin 140 000 pistoolia ja revolveria.

1.3 Laittomien aseiden saatavuus ja tuonti

On esitetty, että luvallisia ampuma-aseita koskevien säännösten tiukentamisella ei ole merkitystä, koska kuka tahansa voi hankkia laittoman aseensa. Sisäasiainministeriön käsityksen mukaan laittoman ampuma-aseen saaminen ei ole Suomessa helppoa.

On myös esitetty, että Suomeen tuotaisiin laittomasti ampuma-aseita, joten Suomessa olevien laillisten ja laittomien ampuma-aseiden valvonnan tiukentamisella ei olisi merkitystä. Eri lähteistä saatavan tiedon perusteella voidaan päätellä, että Suomen laittomat ampuma-aseet ovat lähes poikkeuksetta kotoperäisiä eli aseita, jotka ovat olleet aiemmin Suomessa luvallisia.

Suomi on laittomien ampuma-aseiden nettoviejä sekä Ruotsiin, Venäjälle että Viroon.

1.4 Ei estä joukkosurmien toteuttamista

Joukkosurman toteuttaminen ampuma-aseella olisi käsitteellisesti mahdotonta vain, jos ampuma-aseita ei olisi. Siten väite pitää sinänsä paikkansa. Ampuma-aseiden valvonnalla ja ampuma-aselainsäädännöllä voidaan kuitenkin merkittävästi vaikuttaa väärinkäytösten riskiin.

1.5 Pitäisi keskittyä muiden alojen toimenpiteisiin

Myös muilla elämänaloilla voidaan tehdä toimenpiteitä, joilla on merkittävä vaikutus kouluampumatapausten ehkäisemisessä. Näitä toimia on esitetty esimerkiksi Jokelan ja Kauhajoen tutkijalautakuntien raporteissa. Ampuma-aseiden käytön valvonnassa ampuma-aselaki on kuitenkin keskeisin elementti. Siten ampuma-aseturvallisuutta ei voi jättää muiden alojen toimenpiteiden varaan käymättä läpi ampuma-aselainsäädännön muutostarpeita.

1.6 Harrastajia/asiantuntijoita ei ole kuultu

Harrastajia on kuultu valmistelussa normaalin säädösprosessin mukaisesti. Sen lisäksi jo ennen varsinaisen valmistelun aloittamista kuultiin järjestöjä. Erityisesti käsiaseiden saatavuuden rajoittamisen osalta harrastajajärjestöjen kannat ovat poikenneet merkittävästi valtioneuvoston hankkeelle asettamista linjauksista. Harrastajajärjestöjen kantojen lisäksi on otettava huomioon muidenkin intressitahojen kantoja. Harrastajajärjestöt ovat ampumaharrastuksen asiantuntijoita. Esimerkiksi ampuma-aseiden valvontaa koskevaa tietoa ja asiantuntemusta on eri valvontaviranomaisilla. Koska ampuma-aseen väärinkäytöllä voidaan aiheuttaa tuhoisia vaikutuksia yhteiskunnalle, on ampuma-aseita koskevan lainsäädännön valmistelussa otettava huomioon yhteiskunnan kokonaisintressi. Ampuma-aseiden väärinkäytön tehokas ehkäisy tarvittaessa lainsäädäntöäkin tiukentamalla on myös harrastajien edun mukaista.

Hallituksen esitys on valmisteltu niin, että ampumaharrastus voisi jatkua. Mitään ampuma-asetyyppiä tai harrastuksen muotoja ei ole esitetty kiellettäviksi. Tähän lähtökohtaan on päädytty osin harrastajien kuulemisen perusteella.

1.7 Vaikeutetaan tunnollisten harrastajien asemaa

Ampuma-aselainsäädäntöä tiukennettaessa on käytössä vain rajallinen määrä toimenpiteitä, jotka eivät millään tavoin vaikuta harrastajien asemaan. Toteutettavista keinoista on ensin seulottava ne, jotka tehokkaimmin parantavat yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Näistä on edelleen valittava ne, jotka eivät vaikeuta tai ainakin mahdollisimman vähän vaikeuttavat harrastajien asemaa.

1.8 Hallituksen esityksen väärä keskittyminen ampuma-aseeseen, asetyyppi ei ole ongelma, kaikki ampuma-aseet ovat oikeissa käsissä yhtä turvallisia

Voimassaolevassa ampuma-aselaissa (1/1998) luvan antaminen perustuu kolmeen seikkaan: luvanhakijan henkilökohtaiseen sopivuuteen, hyväksyttävän käyttötarkoituksen olemassaoloon sekä ampuma-aseen soveltuvuuteen haettuun käyttötarkoitukseen. Hallituksen esitys sisältää näihin kaikkiin kolmeen vaikuttavia muutosehdotuksia. Tärkein näistä on henkilökohtaisen sopivuuden arviointi, jonka osalta esitetään korotettavaksi minimi-ikärajoja, lisättäväksi tietojenvaihtoa lupaviranomaisen ja terveydenhuollon sekä lupaviranomaisen ja puolustushallinnon välillä. Lisäksi ehdotetaan terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeutta ja sopivuutta arvioivan testin käyttöönottamista.

Hyväksyttävän käyttötarkoituksen eli harrastuksen osoittamisen osalta ehdotetaan keskeisiä muutoksia käsiaseiden osalta: ampumaharrastuksen osalta seurajäsenyys, 2 vuoden edeltävä käsiaseharrastus ja määräaikaisuus/harrastuksen jatkumisen osoittaminen; loukku- ja luolapyynnin osalta metsästyskausittain tapahtuva jatkuvuus, riistanhoitoyhdistyksen todistus aktiivisesta harrastuksesta ja määräaikaisuus/harrastuksen jatkumisen osoittaminen.

Suoranaisia ampuma-aseen sopivuuteen keskittyviä säännöksiä on hallituksen esityksessä ainoastaan yksi eli loukku- ja luolapyyntiin sopivien käsiaseiden rajaaminen. Rajaaminen vastaa nykyisiä ohjeita siitä, minkälaisia käsiaseita on pidettävä sopivina kyseiseen käyttötarkoitukseen. Rajauksen perusteista tarkemmin 45 §:ää koskevassa vastineessa.

Myös ehdotetun käsiaseita koskevan erityisen ikärajavaatimuksen osalta sekä muiden käsiaseita koskevien erityissäännösten osalta voidaan, jos niin halutaan, katsoa, että kyse on keskittymisestä ampuma-aseeseen. Perusteena tälle on jo voimassa olevassa ampuma-aselaissa hyväksytty periaate, jonka mukaan toisia ampuma-aseita on pidettävä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta ongelmallisempina kuin toisia. Tämä periaate ilmenee esim. taskuaseita sekä sarjatuliaseita ja muita erityisen vaarallisia ampuma-aseita koskevassa erityissääntelyssä sekä siinä perussäännössä, että hankkimislupa voidaan antaa vain sellaiseen ampuma-aseeseen, jota ei ole pidettävä käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimaisena ja tehokkaana. Vaikkakin kaikki ampuma-aseet ovat väärissä käsissä vaarallisia, on huomattava ero, onko esimerkiksi koulusurmaajalla lippaaton pienoiskivääri vaiko konepistooli.

Kuten asiantuntijalausunnoissakin on todettu, on henkilön mielentilan selvittäminen ja ennustaminen vaikeaa. Harrastuksen aktiivisuuden ja ampuma-aseen soveltuvuuden selvittäminen ovat tehokkaita keinoja karsia luvanhakijoiden joukosta sellaisia mielenterveysongelmaisia henkilöitä, jotka eivät käytä ampuma-asetta ampuma-

aselaissa mainittuihin hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin. Henkilöön keskittyminen ja aseeseen keskittyminen eivät siten ole erillisiä kokonaisuuksia.

1.9 Haja-asutusalueiden harrastuksen kärsiminen

Useissa lausunnoissa on katsottu, että käsiaseen hankkimisluvan saamisen sitominen ampumaseurassa tapahtuvaan aktiiviseen harrastukseen vaikeuttaa käsiaseella tapahtuvan tarkkuusammunnan harjoittamista haja-asutusalueella, jossa ampumaseuroja ja -ratoja on harvassa.

Ampuma-aselain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että ampumaharrastuksen tulisi olla jonkin sellaisen lajin harrastamista, jossa järjestetään kilpailuja. Esityksen mukaan satunnaista maaliinammuntaa ei katsottaisi ampumaurheiluksi tai -harrastukseksi.

Ampumaharrastuksen mahdollistavat ensisijaisesti olosuhteet, ei ampuma-ase tai aselupa. Sellaisia henkilöitä, jotka nyt harrastavat ammuntaa edellä mainitussa hallituksen esityksessä edellytetyllä tavalla (eli lajinomaisesti ja muutoin kuin satunnaisesti) ampumaradan ja ampumaseuran ulkopuolella, on todennäköisesti aivan poikkeuksellisesti. Ammunnan harrastamisen olosuhteet vaihtelevat satunnaisesti, myös kaupungeista osa on sellaisia, joissa ratoja ei ole riittävästi.

Hallituksen esityksessä on lähdetty siitä, että käsiaseharrastukselta on edellytettävä aktiivisuutta, jatkuvuutta ja tarkoitusta kehittyä ampujana. Virkistysammunta rajattaisiin edelleen selkeästi ja yksiselitteisesti luvansaantiperusteiden ulkopuolelle. Myös sellainen lajinomainen käsiaseammunta, joka olisi määrältään vähäistä, rajattaisiin luvansaannin ulkopuolelle. Tällaista muutaman kerran vuodessa tapahtuvaa ampumista ei edes voine kutsua harrastamiseksi.

1.10 Metsästysoikeuden rajoittaminen

Hallituksen esityksen on väitetty rajoittavan perustuslailla suojattua maanomistusoikeutta. Perusteluna on, että esityksellä rajoitettaisiin metsästysoikeutta rajaamalla käsiaseiden luvansaanti loukku- ja luolapyyntiin vain sellaisiin henkilöihin, jotka harrastavat sitä aktiivisesti. Esitys ei rajoita oikeutta pienpetojen pyyntiin. Mikäli aktiivisuusvaatimus kuitenkin jonkinlaiseksi rajoitukseksi katsottaisiin, on huomattava, että esityksessä edellytetään aktiivista pyyntiä vain käsiaseen luvansaannin osalta. Erityisesti loukkupyyntiin sopii lopetusaseeksi myös pitkä ampuma-ase, esimerkiksi pienoiskivääri. Pitkän aseiden käyttö saattaa edellyttää joitain järjestelyjä loukkujen sijoittelussa. Täysin satunnainen toiminta ei voimassaolevankaan ampuma-aselain mukaan voi olla luvansaannin edellytys.

1.11 Suomen puolustuskyvyn vaarantuminen

Käsiaseiden luvansaannin tiukentumisella on katsottu olevan vaikutusta Suomen puolustuskykyyn. Sotilaan perusase on rynnäkkökivääri. Joillakin pienillä erityisryhmillä saattaisi olla sodanaikaisena palvelusaseena käsiase. Puolustuskyvyn kokonaisuuden kannalta tällä ei ole käytännön merkitystä.

Puolustuskyvyn vaarantumiseen on viitattu myös siksi, että reserviläiskiväärillä tapahtuvan harjoittelun sijasta on tarve ampua pistoolilla. Tämä tarve perustuu siihen, että pistooliammunta on mahdollista radoilla, joilla ei voi ampua kiväärikaliperisilla aseilla. Väite ei sisällä perusteluja sille, miksi siirryttäessä pois palvelusasetta vastaavan aseiden käytöstä ammunnan on tapahduttava nimenomaan käsiaseella. Sisäasiainministeriön käsityksen mukaan korvaavaksi aseeksi sopii yhtä hyvin muu kiväärityyppinen ampuma-ase, esimerkiksi pienoiskivääri tai ilmakivääri. Toisaalta sovelletun reserviläisammunnan harrastaminen olisi edelleen mahdollista käsiaseella.

1.12 Siirtyminen laittomuuksiin, Britannian esimerkki

Ampuma-aselainsäädännön valmistelussa on huomioitava riski siitä, että tiukennusten voimaantullessa luvanhaltijat ilmoittaisivat aseitaan kadonneiksi. Tämänkaltaisen toiminnan riski ei kuitenkaan voi olla yleinen este säännösten tiukentamiselle. Riski siitä, että hallituksen esityksen sisältämistä muutoksista aiheutuisi tämänkaltaista toimintaa, on kuitenkin hyvin pieni. On huomioitava, että luvanhaltija syyllistyy ampuma-aserikkomukseen jättäessään ilmoittamatta kadonneesta aseesta.

Britanniaa on väitetty esimerkiksi, jossa laittomien käsiaseiden määrä on voimakkaasti kasvanut niiden kieltämisen jälkeen. Britanniassa virkamiehiltä saadun tiedon mukaan ampuma-aseilla tehdään kuitenkin vain noin 40 henkirikosta vuodessa, Suomessa määrä on noin 20-30 ja asukkaita noin kymmenesosa.

Hallituksen esityksessä ehdotetut käsiasesäännökset veisivät Suomen sääntelyn kuitenkin suurin piirtein Ruotsin säännösten tasolle, ei Britannian. Käsiaseiden täyskieltoahan ei esitetä.

2 Vastine ampuma-aselain muuttamista koskevan lain pykäläkohtaisiin lausuntoihin

Laki ampuma-aselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä tammikuuta 1998 annetun ampuma-aselain (1/1998) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1 ja 3 momentti, 3 §, 17 §:n 1 momentin 6 ja 8 kohta, 25 §, 27 §:n 3 momentti, 43 §:n 1 momentin 7 kohta, 44 §:n 1 momentti, 45 §, 45 b §:n 2 momentti, 50 §:n 2 momentti, 53 §, 54 §:n 2 momentti, 55 §:n 1 momentti, 66 §:n 2 momentti, 67 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 69 ja 89 §, 103 §:n 9 kohta, 119 §:n 1 momentin 3 ja 7 kohta sekä 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti, 27 §:n 3 momentti, 43 §:n 1 momentin 7 kohta, 45 b §:n 2 momentti, 50 §:n 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 69 ja 89 § sekä 119 §:n 1 momentin 7 kohta sekä 3 momentti laissa 601/2001, 25, 45 ja 53 § osaksi mainitussa laissa 601/2001 ja 103 §:n 9 kohta laissa 532/2007, lisätään 19 §:n 1 momenttiin uusi 2 a kohta, lakiin uusi 19 a §, 43 §:n 1 momenttiin siitä mainitulla lailla 601/2001 kumotun 8 kohdan tilalle uusi 8 kohta, lakiin uusi 45 c ja d §, 46 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 53 a, 67 b, 106 b, 110 a—c, 112 b ja lakiin siitä mainitulla lailla 601/2001 kumotun 114 §:n tilalle uusi 114 § seuraavasti:

2.1 1 § Soveltamisala

Mitä tässä laissa säädetään ampuma-aseista, koskee myös ohjus- ja raketinheitinjärjestelmiä ja kaasusumuttimia. Kaasusumuttimiin ei kuitenkaan sovelleta 2—10, 12, 15, 31—33, 35, 35 a, 36, 42—45, 45 a, 45 b, 45 d, 46—53, 53 a, 54, 55 ja 56—59 §:ää, 59 a §:ää, 60—63 §:ää, 66 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa, 67 b, 68, 70—72, 74—77, 80—82, 89, 90, 106 b, 110, 110 a—c, 112, 112 a ja 112 b §:ää. Muista soveltamisalaa koskevista poikkeuksista säädetään 17 §:ssä.

2.2 2 § Ampuma-ase

Ampuma-aseella tarkoitetaan välinettä, jolla ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen avulla voidaan ampua luoteja, hauleja tai muita ammuksia taikka lamaannuttavia aineita siten, että siitä voi aiheutua vaaraa ihmiselle. Ampuma-aseeksi katsotaan myös sellainen esine, joka muistuttaa ampuma-asetta ja joka rakenteensa tai valmistusmateriaalinsa puolesta on ilman erityistietoja ja -taitoja muunnettavissa toimivaksi ampuma-aseeksi.

Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehtyä ampuma-asetta ei pidetä 1 momentissa tarkoitettuna esineenä.

Asealan elinkeinonharjoittajat ry, Asehistorian Liitto ry, Aselaki-info

Ongelmat:

Ampuma-aseeksi ja siten luvanvaraisuuden piiriin tuleviksi esineiksi siirtyvät lakitekstin ja lain perusteluiden määrittysten mukaisesti myös ilma-aseet, starttipistoolit, airsoft-aseet ja lukemattomat

muut esineet, jotka on mahdollista edes teoriassa muuttaa ampumaan projektiili edes kertakäyttöisesti. Esimerkki 1: jousitoiminen ilmakivääri ja tippa öljyä luodin pyrstöön täyttää ehdot ”muistuttaa ampuma-asetta”, ”muu räjähdyspaine” sekä ”muunneltu ilman erityistietoja ja – taitoja”. Kyseessä on siis ehdotuksen tekstin mukainen ampuma-ase. Määritelmän mukaisiksi ampuma-aseiksi tulevia esineitä on pelkästään ilma-aseiden osalta Suomessa arviolta 1 – 2 miljoonaa. Esimerkki 2: Mikkeliissä tehtiin 12.9.2009 henkirikos ja itsemurha ilmapistoolilla, joka oli muunneltu ampumaan .22 -kaliberisia patruunoita. Näiden lisäksi maassamme on kymmeniätuhansia airsoft-aseita, jotka täyttävät 2 § määritelmän. Pykälän tulkinta tulisi olemaan täysin oikeusistuinkohtaista, sillä perustelut eivät anna vastausta lainsäätäjän tosiasiallisesta tahdosta.

Jo nykyinen ampuma-aselaki vuodelta 1998 kieltää ampuma-aseen valmistamisen ilman lupaa. Koska itse teko (luvaton valmistaminen, muuntelu ampuma-aseeksi) on jo kielletty, on lakiesityksen lisäys pohjimmiltaan tarpeeton ja aiheuttaa ainoastaan sekaannusta.

Asekauppiaiden Liitto ry

Ongelmat:

Uudistuneen 2 §:n perusteluissa ehdotetaan, että ampuma-aseen määritelmä muutettaisiin vastaamaan YK:n tuliasepöytäkirjasta ja asedirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin edellyttämää tapaa. Esityksessä sanotaan ”Asedirektiivin muuttamisesta annettu direktiivi edellyttää, että tietyt helposti ampuma-aseeksi muunnettavissa olevat esineet määritellään ampuma-aseiksi. Tarkoituksena on ollut sisällyttää ampuma-aseen määritelmän piiriin sellaiset startti- ja kaasupistoolit, jotka ovat muunnettavissa toimiviksi ampuma-aseiksi.”

... ”Ensimmäinen edellytys olisi se, että esine muistuttaa ampuma-asetta. Edellytyksen tarkoituksena olisi rajata muunnettavissa oleviksi katsottavien esineiden piiriä sellaisiin esineisiin, jotka jo lähtökohtaisesti ovat ampuma-asetta muistuttavia.”

Mielestämme pykälän kohta “...joka muistuttaa ampuma-asetta...” ei ole johdettavissa YK:n tuliasepöytäkirjasta eikä myöskään EU:n ampuma-asedirektiivistä vaan on tältä osin täysin turha – näiden asiakirjojen ulkopuolelta esiin tuleva. Perustelemme tätä sillä, että määritelmä antaa liian mielivaltaisen mahdollisuuden tulkita vaaratonkin esine ampuma-aseeksi. Kysymys kulminoituu siihen, että asia ei täten ole selkeästi määritelty vaan viime kädessä ampuma-aseeksi voitaisiin tulkita mikä tahansa selkeästi ampumakelvottomaksi (kevytvalumetallit, muovit) tarkoitettu lelu. Kuka tällaisen tulkinnan voisi tehdä?

Kaasupistoolien osalta toteamme, ettei YK:n tuliasepöytäkirjan eikä EU:n ampuma-asedirektiivin mukaan niitä voida laskea ampuma-aseeksi, koska aseiden piipusta ei tule ulos ”shot = hauleja”, ”bullet = luoteja” eikä myöskään ”projectile = ammusta” vaan pelkkää kaasua. Kaasu nimittäin irtoaa ammuksista jo piipun sisällä ts. ennen kuin se tulee ulos piipusta. Kaasupistoolit ovat ns. menneen ajan esineitä ja niiden sääntely ampuma-aseina pitäisi poistaa kokonaan ampuma-aseista ja siten niiden muuttaminen esim. urheilukäyttöön startti/lähetysaseiksi tulee olla mahdollista.

Jaakko Vottonen

Muutosesitys: Ampuma-aseella tarkoitetaan välinettä, jolla ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen *paineilman* tai *jousivoiman* avulla voidaan ampua luoteja, nuolia, hauleja, muita ammuksia tai lamaannuttavia aineita ja sähkövirtaa siten, että siitä voi aiheutua vaaraa ihmisille.

Perustelut: Esityksessä on jätetty pois kohta, jossa mainitaan ”ampuma-aseeksi katsotaan myös sellainen esine, joka muistuttaa ampuma-asetta ja joka rakenteensa tai valmistusmateriaalinsa puolesta on ilman erityistietoja ja –taitoja muunneltavissa toimivaksi ampuma-aseeksi”. Edellä mainittu voidaan korvata kun ase on rungossa

on tunnistenumero ja runko on viranomaisten kirjanpidossa. Tällöin ei ole merkitystä minkä muotoinen, näköinen tai mistä materiaalista tuote(ase) on valmistettu.

Ampuma-aseen muotoa ei ole missään määritelty minkälainen ampuma-aseen ulkomuodoltaan on oltava, ei myöskään valmistukseen käytetyt materiaalit eikä valmistustavat.

Koko pykälä lähtee vanhakantaisesta ajattelusta, jossa aseiden muoto, materiaalit ja valmistustavat ovat ne, joilla aseita on tehty satoja vuosia aina näihin päiviin saakka. Käytettävissä olevalla tietotaidolla ja tuotantotekniikalla voidaan valmistaa ampuma-aseita, jotka eivät millään lailla muistuta vanhakantaisia ampuma-aseita niin muotonsa, toimintatapaansa kuin materiaalinkaan osalta.

Mainitsen tässä muutamia:

Sähkölamautin (sähköase), jossa ammutaan kaksi sähköjohtoa ihmiseen ja sitä kautta riittävä määrä sähkövirtaa, jolla kohde lamautetaan. Väärin käytettynä kyseisellä aseella voidaan helposti aiheuttaa uhrin kuolema. Sähkölamautin tunnettiin viisikymmenluvulla tuotenimikkeellä sähköpiiska, jota käytettiin eläinten taltuttamiseen. Sen käyttö kuitenkin kiellettiin jo silloin koska se aiheutti kohtuuttomasti eläimille kipua ja tuskaa.

Tältä näkökulmalta katsottuna ihminen on tällä hetkellä huomattavasti huonommassa asemassa kuin eläin.

Laserase, jolla voidaan aiheuttaa vaurioita ihmiselle (ihmisen näölle) hyvinkin pitkien matkojen päähän ilman, että kohde tietää tai tuntee tulleen hyökkäyksen kohteeksi.

Sähkö- ja laserase eivät millään tavalla muistuta ulkomuodoltaan eikä valmistustavaltaan ja materiaaliltaan tavallista ampuma-asetta.

Paineilma-aseet ovat uusi innovaatio, jossa säiliöön varastoidulla korkealla ilmanpaineella saadaan luodille sama lähtönopeus kuin ruutikaasullakin. Luodin painolla ei ole suurta merkitystä.

Jousitoimisella ilma-aseella päästään myös samoihin nopeuksiin kuin edellä mainituilla paineilma- ja ruutikaasuaseilla kuitenkin niin, että luodin painolla on merkitystä.

Helsingin poliisilaitos

Lain muutosehdotuksen mukaan erilaiset paukkupatruuna-, muovikuula- ja leikkiaseet voisivat tulla aselain säädösten piiriin. Rajanveto oikean aseiden ja sellaiseksi muutettavan esineen välillä voi olla mahdotonta. Monien valmistajien tuotteet voidaan muuttaa rakenteeltaan helposti sellaisiksi, että niillä voidaan ampua yhdestä muutamaan laukaukseen ennen kuin esine rikkoontuu. Nämä esineet ovat kuitenkin tosiasiallisesti tehty muuta käyttöä varten kuin luodin ampumiseen tarkoitettut. Suomessa em. esineitä on tällä hetkellä kymmeniä tuhansia laillisesti omistajillaan. Poliisitoiminnan yhteydessä tavattu esine täytyisi aina tekniseltä rakenteeltaan tarkastaa tarkoin asianmukaisessa teknisessä tutkimusyksikössä tai KRP:n aselaboratoriossa. Lakimuutoksen myötä näiden yksiköiden normaali toiminta voisi pahimmillaan ruuhkautua ja siten aiheuttaa viivästystä muulle esitutkinnalle.

Janne Pohjoispää

Ampuma-aseiden määritelmä on tässä pykälässä liian laava. Tämän pykälän mukaan määriteltynä myös useimmat ilma-aseet (ml. taittopiippuiset ilmakiväärit ja –pistoolit) sekä useat muovikuulien ampumiseen tarkoitettut ns. airsoft-aseet olisivat tulkittavissa ampuma-aseiksi tai että niistä

voitaisiin valmistaa ampuma-aseita. Lisäksi jo nykyäänkin voimassa oleva aselaki kieltää yksikäsitteisesti ampuma-aseen valmistamisen ilman asianmukaista lupaa.

Suomen Ilma-aseharrastajat

Esityksessä oleva ampuma-aseen määritelmä sisältää teknisiä ongelmakohtia. Käytännössä kaikista Suomessa koskaan myydyistä ilma-aseista on teoriassa mahdollista rakentaa ampuma-ase peruskoulussa opituilla käsityötaidoilla ja tavallisesta rautakaupasta saatavilla välineillä. Lakitekstin teknisesti epäselvän ja suurpiirteisen määritelmän vuoksi ilma-aseet pääsääntöisesti sisältyvät määritelmään, koska niistä on teoriassa mahdollista rakentaa väline, joka pystyy ampumaan yhden laukauksen siten, että patruunan ammus lähtee piipusta ja ne muistuttavat varsinaisia ampuma-aseita ulkonäöllisesti. Käytännössä myös kaikista metallirakenteisista aseleluista on mahdollista lakitekstin tarkoittamalla tavalla valmistaa yhden laukauksen verran toimiva lakitekstin tarkoittama ampuma-ase. Lakitekstissä, sen perusteluissa tai ampuma-aseasetuksessa ei ole määritetty menetelmää tai muita vastaavia seikkoja, millä ns. ampuma-aseeksi muunnettava esine määritellään, on tällaisen esineen tulkinta ampuma-aseeksi mahdollista käyttämällä heikointa mahdollisesti valmistettavaa tai jo valmistettua patruunaa. Tällaisena patruunana käy esimerkiksi ns. "penniläinen", jonka paineet ovat huomattavan vaatimattomia, jolloin tällainen muutettu esine ei välttämättä hajoa välittömästi ampujaansa vahingoittaen. Varsinaista täysitehoisen patruunan ampumisen rasiutusta tällainen edellä tarkoitettu väline ei kestä. Koska pykälän perusteluista tai sen tekstistä ei käy ilmi lainsäätäjän todellinen tahto, tulisi lain tulkinnasta muodostumaan suuria ongelmia tuomioistuinkohtaisesti, koska tuomittavuus ei lakitekstin mukaan riippuisi siitä, onko esineestä valmistettu varsinaisesti ampuma-ase vai ei. Tällöin jo pelkkä esineen hallussapito, josta on mahdollista edes teoriassa valmistaa ampuma-ase, olisi rangaistavaa. Täten samalla analogialla jokaisen veitsen omistajaa rangaistaisiin puukotuksesta, riippumatta siitä, olisiko puukotusta tehty. Pykälän §2 määritelmässä ei ole mainintaa jäljitelmä-aseista, jotka ovat ampuma-aseen näköisiä mutta sinällään ampumakelvottomia. Tällöin näköisesineen hallussapitokin/omistaminen on rangaistavaa, vaikka ase-direktiivi jättää nämä nimenomaisesti sääntelyn ulkopuolelle.

Suomen Reserviupseeriliitto

Ampuma-aseen ja aseosien määritelmiä on tarkennettava. Toisessa pykälässä mainitun esineen tulisi olla sellainen, että sen rakenne ja valmistusmateriaali kestäisivät tosiasiallisesti ampuma-aselain 5 §:ssä tarkoitettujen patruunoiden ampumisesta aiheutuvan rasituksen. Tämä rajaisi esimerkiksi lelut säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

2.2.1 Vastine

Hallituksen esityksessä edellytetään esineeltä, jotta se katsottaisiin ampuma-aseeksi, että:

- 1) sen on muistutettava ampuma-asetta
- 2) sen on rakenteensa tai valmistusmateriaalinsa puolesta oltava
- 3) ilman erityistietoja ja taitoja muunnettavissa toimivaksi ampuma-aseeksi.

Kaikkien yllä olevien ehtojen on täyttyvä. Siten vastoin lausunnoissa esitettyä kohta 1 rajoittaa säännöksen soveltamista rajaten muut kuin ampuma-asetta muistuttavat esineet pois. Lisäksi esineellä on oltava 2-kohdan edellyttämällä tavalla sellainen rakenne tai valmistusmateriaali, että se on muunnettavissa toimivaksi ampuma-aseeksi.

Ennen kaikkea esineen on oltava sellainen, että se on ilman erityistietoja ja taitoja muunnettavissa toimivaksi ampuma-aseeksi. Erityistiedot ja -taidot ovat sellaisia tietoja ja taitoja, joita ei jokamiehellä ole. Esimerkiksi ampuma-aseen muuntaminen ilma-aseesta edellyttää tietoa siitä, minkälainen ampuma-aseen patruunapesän ja iskurikoneiston on oltava. Nämä molemmat puuttuvat ilma-aseesta eikä kummankaan rakenteen hallintaa voida pitää jokamiehen taitona vaan erityistietoja ja -taitoja edellyttävänä toimenpiteenä. Ilma-aseista muunnettuja ampuma-aseita tulee poliisin haltuun hyvin vähän, mikä osoittaa, että niiden muuntaminen ei ole helppoa. Lausunnoissa esimerkkinä mainittu Mikkelissä 12.9.2009 tehty henkirikos ja itsemurha tehtiin ilmapistoolista muunnetulla ampuma-aseella. Muunnos oli kuitenkin tehty siten, että aseeseen oli vaihdettu pienoispistoolin piippu. Koska muunnos oli tehty erillistä aseosa käyttäen, ei tapauksessa ollut kyse määritelmän mukaisesta esineestä. Rypsiöljyn lisääminen ilma-aseen luodin ”kuppiin” ei tee aseesta ruutikaasunpaineen tai muun räjähdyspaineen avulla toimivaa.

Useissa lausunnoissa on esitetty esimerkkejä, joissa ilma-aseiden, lelujen ja muiden vastaavien esineiden on katsottu tulevan säännöksen soveltamisalaan siksi, että jokin ehdoista täyttyy. Näin on myös Helsingin poliisilaitoksen lausunnossa, jossa eri esineiden sisällyttämistä ehdotetun säännöksen soveltamisalaan on arvioitu ilman sen arviointia, edellyttääkö muutos erityistietoja ja -taitoja. Säännöstä on valmisteltu yhteistyössä poliisin asiantuntijoiden kanssa.

Valmistamisen tulisi edellyttää erityistietoja ja -taitoja. Erityistietojen ja -taitojen hankkiminen on mahdollista, mutta tällä ei olisi säännöksen soveltamisen kannalta merkitystä.

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, asedirektiivin muutokseen perustuva säännös on tehty estämään eräiden toimiviksi ampuma-aseiksi helposti muunnettavien kaasuja starttipistoolien muuntamista toimiviksi ampuma-aseiksi. Nämä ovat sellaisia, joissa muuntaminen voi tapahtua vain esimerkiksi piipussa oleva este pois poraamalla. Tällainen toimenpide ei edellytä mitään erityistietoja tai -taitoja vaan sen voi olettaa jokaisen poran käytön hallitsevan henkilön kykenevän tekemään.

Säännöksen taustalla oleva ongelma on todellinen. Erityisesti Turkissa valmistettuja kaasupistooleita on tavattu suuria määriä toimiviksi muunnettuina eri puolilta Eurooppaa. Suomessakin on viime aikoina tavattu joitakin tällaisia muunnoksia ja tehty ainakin yksi vakava rikos tällaisella ampuma-aseella. Ampuma-aseen luvaton valmistaminen on kriminalisoitu kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Tämä ei ole kuitenkaan riittävä sääntely ehkäisemään luvatonta valmistamista. Lisäksi tarvitaan kyseinen säännös, joka estää helposti muunnettavissa olevien aihoiden ilman lupaa tapahtuvan tuonnin ja kaupan.

Ehdotettu muutos perustuu asedirektiivimuutoksen 1 artiklan 1 a -kohtaan. Hallituksen esityksessä säännöksen soveltamisalaa on pyritty rajoittamaan ja selkeyttämään lisäämällä edellytykseksi se, että soveltamisalaan kuuluvat vain ilman erityistietoja ja -taitoja muunnettavissa olevat esineet.

Edellä selostetuin perustein sisäasiainministeriö ei katso tarpeelliseksi hallituksen esitykseen sisältyvän ampuma-aseen määritelmän muuttamista.

2.3 3 § Aseen osa

Aseen osalla tarkoitetaan ampuma-aseesta irrallisena olevaa aseiden runkoa, piippua, patruunapesää, sulkulaitetta ja sen runkoa, sulkukappaletta, äänenvaimenninta sekä niitä toiminnallisesti vastaavia osia.

Asealan elinkeinonharjoittajat, Aselaki-info, Asekauppiain Liitto ry

Ongelmat:

Pykälä tuo ampuma-aseiden luvanvaraisten osien piiriin äänenvaimentimet, joskin 19 § 2a pyrkii kääntämään vaikutuksen ”takaisin” nykyainsäädännön tasolle. Äänenvaimentimiin ei ole aikaisemmin edellytetty minkäänlaisia yksilöiviä tunnisteita ja käytössä on mittaamaton määrä vaimentimia, joita on mahdoton yksilöidä. 19 § 2a pykälän lievennys ei koske ilma-ase- eikä airsoft-harrastajia, joilla on käytössään jopa satojatuhansia vaimentimia. Nämä vaimentimet tulevat tämän pykälän myötä luvanvaraisiksi. Mikäli henkilö tekee muovisen limonadipullon pohjaan reiän, on valmistanut vaimentimen, joka on luvittava, ellei pullovaimennin tule käyttöön esimerkiksi luvallisessa pienoiskiväärissä. Ellei pullon pohjaan reiän poranneella henkilöllä ole asevalmistuksen edellyttämää lupaa, on hän syyllistynyt luvattomaan aseiden osan valmistamiseen. Vaikka muovisen limonadipullon pohjaan ei valmistelutapaan reikää ennen ampumista, vaan ainoastaan kiinnittäisi pullon aseiden piippuun ja ampuisi laukauksen pullon pohjan läpi, pullo toimisi äänenvaimentimena ja olisi siis ”toiminnallisesti vastaava osa”. Pullovaimentajia varten on jo saatavilla piipun äänenvaimenninkierteeseen kiinnitettäviä soviteholkkeja. Soviteholkkiin kiinnitetään limonadipullo korkikierteestään ja pullo toimii edullisena äänenvaimentimena varsin hyvin. Ovatko siis muoviset kierrekorkilliset limonadipullot jatkossa aseiden luvanvaraisia osia?

Aselakiesityksen perusteluissa väitetään EU:n asedirektiivin muutoksen määrittelevän äänenvaimentimet ampuma-aseiden luvanvaraisiksi osiksi. Tämä ei pidä paikkaansa. Direktiivi edellyttää, että B-kategorian ampuma-aseiden olennaiset osat ovat luvanvaraisia, mutta muille aseiden osille luvanvaraisuutta ei edellytetä. Direktiivi ei myöskään edellytä lupaa edes aseiden olennaisille osille, jos tämä ase on kategorian C tai D-ase. Direktiivi on luvanvaraisuuden osalta itse asiassa huomattavasti sallivampi kuin voimassaoleva Suomen aselaki vuodelta 1998. Direktiivin mukaan esimerkiksi yksipiippuiset kertalaukeavat haulikot ovat kokonaan lupavapaita ja kertalaukeavat kivääritkin kaliiperista riippumatta ovat lupavapaita. Kertalaukeavista kivääreistä direktiivi vaatii vain ilmoitusvelvollisuuden.

Pykälä pyrkii määrittelemään aseiden rakenteelliset osat varsin tarkasti, mutta ei ole kuitenkaan termistöltään eikä aseteknisesti yksiselitteinen. Esimerkiksi: SAKO TRG tarkkuuskivääri on rakenteensa puolesta koottu alumiinisen runkokiskon ympärille, johon on kiinnitetty tukin osat ja johon on toisaalta myös kiinnitetty kehys-piippu. Toiminnallisesti runkokisko vastaa tavanomaisemmassa kiväärin rakenteessa aseiden petauselementtejä ja tukkia, joten olisiko siis tukki myös aseiden runko ja siten luvanvarainen osa? Aseiden osien luettelossa ei ole syytä olla mitään muita osia kuin ne keskeiset osat, jotka tekevät aseesta projektiileja ampuvan laitteen – esimerkiksi äänenvaimennin ei ole tällainen osa. Äänenvaimennin kuuluu lähinnä aseiden varusteisiin, kuten suujarru, kiikaritähkin tai etutuki eli ns. bipodi. Myös direktiivin mukaan äänenvaimennin on lupavapaa. Sekaannusten ja tulkinnanvaraisuuksien välttämiseksi on tarvittaessa nimettävä myös, minkä asetyypin osaa laissa tarkoitetaan, esimerkiksi ”kiväärin kehys” tai ”pistoolin runko”. Lopussa oleva lausuma ”sekä niitä toiminnallisesti vastaavia osia” pyrkii korjaamaan sen, ettei

lakiesityksen laatijoilla ole ollut tarvittavaa asiantuntemusta luetteloita keskeisiä aseiden osia asetyypeittäin. Lausuma johtaa siihen, että teräspuutketkin ovat tulkittavissa aseiden piipuksi, jos tulkitsija näin haluaa.

Jaakko Vottonen

Muutosesitys

Aseen osalla tarkoitetaan ampuma-aseesta irrallisena sekä deaktivoitussa aseessa olevaa aseiden runkoa, irrallista patruunapesää, sitä osaa rihlattua tai rihlaamatonta piippua, jossa on patruunapesä, sulkulaitetta ja sen runkoa sekä irrallista tai kiinteää sulkukappaletta.

Perustelut: esityksessä on jätetty pois piippu, johtuen siitä, että ilman patruunapesää olevaa piippua ei voi suoraan käyttää aseiden osana. Mikäli patruunapesätön piippu otetaan aseiden osana kirjanpitoon, joudutaan piipun pituudesta riippumatta ottamaan kirjanpitoon rihlatut tai rihlaamattomat piipun pätkät. Piipun ja putken pätkiä ei kuitenkaan voida käyttää aseiden valmistukseen.

”Toiminnallisesti vastaavat osat” on jätetty pois siksi, että se on hyvin epämääräinen ja laeva ilmaisu ja antaa viranomaisille kohtuuttoman oikeuden tulkita minkä osan hyvänsä aseiden osaksi. Toiminnan kannalta aseessa ei ole epäoleellisia osia kun asetta käytetään niin kuin on alkuperäisesti suunniteltu käytettäväksi. Aseissa on paljon osia, joita käytetään muissakin konstruktioissa kuin vain aseissa, eivätkä ne ole tällöin aseiden osia.

Esimerkiksi suoravetolukkoisessa pienoiskiväärissä (hiihtoampumapienoiskivääri) toiminnallisia osia ovat haulit, jotka muodostavat sulun. Samoja haulieja käytetään myös polkupyörien eri haulilaakereissa. Missään vaiheessa kuulalaakerihaulit eivät ole yksinomaan aseiden osia.

Helsingin poliisilaitos

Aseiden runkoa ja äänenvaimenninta ei ole määritelty. Ampuma-aseeseen toiminnallisesti sopiva runko voi olla myös joissain leikkiaseissa tai muissa tällä hetkellä ja tulevan lain mukaan lupavapaissa esineissä. Leikkiaseesta irrallaan oleva oikeaan aseeseen sopiva runko olisi ristiriidassa tulevan lain 3 § kanssa, jossa kokonainen leikkiase on vapautettu lain soveltamisalan piiristä. Tällä hetkellä Suomessa on arviolta 100 000 - 200 000 erilaista aseiden rungoksi luokiteltavaa esinettä omistajillaan. Lukuun pitää lisätä lisäksi kaikki edellisten deaktivoitamisäänösten aikaiset rungot, joita on arviolta 50 000 - 70 000. Näiden esineiden kirjaaminen aserekisteriin on jo valtava ja aikaa vievä urakka. Rungoista yleensä puuttuu valmistajan- ja muut tunnistetiedot. Näiden tietojen puuttuminen vaikeuttaa merkittävästi rungon myöhempää seuraamista ja valvontaa. Yksilöimätöntä esinettä on mahdollista jäljittää aukottomasti.

Kiinnitys- ja vaimennustavoiltaan teknisesti erilaisia äänenvaimentimia on monia. Henkilöllä voi olla hallussaan äänenvaimennin, joka ei sillä hetkellä sovi mihinkään aseeseen. Vaihdamalla vaimentimeen kierteellä kiinnitetty sovitin, on vaimennin jälleen aseeseen sopiva osa. Laissa tulisikin tarkoin määritellä missä vaiheessa äänenvaimenninta muistuttava putkimainen esine muuttuu aseiden äänenvaimentimeksi.

Rungon ja äänenvaimentimen määrittelemättömyys aiheuttaa merkittävän tulkinnanvaraisuuden ja pahimmillaan tulkinnat tukkisivat hallinto-oikeudet.

Janne Pohjoispää

Aseiden luvanvaraiset osat tulisi määritellä yksikäsitteisesti. Tässä pykälässä lauseen loppu ”...ja niitä toiminnallisesti vastaavat osat” antaa liian suuren mahdollisuuden tulkinnoille, joka työllistää myöhemmin oikeusistuimia. Edelleen pykälän määritelmä luvanvaraisille aseiden osille on huomattavasti laajempi kuin EU:n voimassa olevan asedirektiivin vaatimukset. Direktiivi edellyttää,

että sen B-kategoriassa mainittujen asetyyppien olennaiset osat ovat luvanvaraisia, mutta luvanvaraisuutta ei edellytetä edes aseiden olennaisilta osilta, jos ase kuuluu C- tai D-kategoriaan.

Reserviläisliitto

Monien alan asiantuntijoiden mielestä esitykset ampuma-aseiden ja aseiden osien määrittelyjen osalta ovat lain muutosesityksessä ongelmallisia. Määrittelyt tulisi muotoilla yksiselitteisemmiksi mm. lakiesityksen perustelujen mukaan.

Valtioneuvosto esittää aseissa käytettävän äänenvaimentimen luvanvaraisuutta, mikäli henkilöllä ei ole ampuma-aseiden hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Esitys on ymmärrettävä mutta ongelmallinen, koska äänenvaimentimia käytetään myös ilma-aseissa. Lisäksi tulisi tarkentaa äänenvaimentimen hallussapitoa tilanteissa, jossa ampuma-ase on myyty eikä uutta asetta ole vielä hankittu. Koska ampumaratojen ympäristömääräykset kiristyvät jatkuvasti, äänenvaimentimien käyttö lisääntyy kaiken aikaa.

Suomen Nimismiesyhdistys ja PUSH ry

Poliisin näkökulmasta äänenvaimennin herättää usein kysymyksen siitä, että onko sitä käyttäen valmisteilla väkivalta- tai metsästysrikos. Tämä siitä huolimatta, että äänenvaimentimella on monia hyödyllisiä ja erittäin tarpeellisia käyttötarkoituksia. Tämän vuoksi yhdistykset esittävät äänenvaimentimen lupavaraisuudesta vapauttavaa säännöstä vielä tarkennettavaksi niin, että lupavapaus koskee vain sellaista äänenvaimenninta, joka tosiasiallisesti soveltuu juuri haltijalla oleviin aseisiin.

Suomen Aseseppien Yhdistys

- Aseiden luvanvaraisten osien määrittelyt pitää olla yksiselitteiset, piippu tai putki jossa on patruunapesä, sekä iskupohjan sisältävä aseiden osa, olisivat teknisessä mielessä riittävät paineen alaisten osien määrittelyksi. Yksinkertainen mutta riittävä määrittely ehkäisee väärinkäsityksien syntymistä, näin ollen helpottaisi lakia valvovien viranomaisten toimintaa sekä turvaisi asealan toimijoiden yhdenvertaisuuden lain edessä.
- Onko tarpeellista kirjata lakiin muita varsinaisesti aseissa käytettäviä osia, jos niiden hallussapitoa ei laissa erikseen säädellä. Kaikkien aseiden osien tiedostossa pitäminen tuntuu kohtuuttomalta, käytetäänhän aseissa paljon yleisiä koneissa ja laitteissa käytettäviä osia ja kone-elimiä.
- Tältä osin laki tulee olla niin selkeä, ettei tahattomia lainrikkomuksia pääse syntymään!

Suomen Ilma-aseharrastajat

Toisin kuin lakiesityksen perusteluissa väitetään, ampuma-asedirektiivi 2008/51/EY ei edellytä kaikkien aseiden osiksi nimettyjen esineiden luvanvaraisuutta. Ampuma-asedirektiivissä erotellaan aseiden osat, jotka ovat sinänsä lupavapaita, mutta joiden kaupallinen valmistus on luvanvaraista, sekä aseiden olennaiset osat, jotka vaativat luvan, jos ase, johon se on tarkoitettu tai jonka olennaisen osan se muodostaa, on luvanvarainen. Direktiivin mukaan aseiden osia ovat "piiput, lukon kehykset tai rungot, luistit tai sylinterit, lukot tai sulkukappaleet, sekä laitteita, jotka on tarkoitettu vaimentamaan ampuma-aseiden laukaus tai muunnettu vaimentajaksi." Aseiden olennaisilla osilla taas tarkoitetaan "sulkijamekanismeja, ampuma-aseiden pesiä ja piippuja". Tässä yhteydessä on erityisesti havaittava, että pelkkä aseiden piippu sinänsä ei direktiivin mukaan ole aseiden olennainen osa, joka siis on - asetyypin mukaan - luvanvarainen. Olennainen osa on piipun ja patruunapesän yhdistelmä. Näin ollen vältytään tilanteelta, että jäsenvaltioiden olisi direktiivin perusteella luvanvarastettava kaikki metalliputket. Aseiden piippuaihio, jossa ei ole patruunapesää, ei teknisesti eroa pelkästä putkesta. Lakiesityksessä tätä direktiivin ja voimassa olevan lain määrittelyllisyyttä koskevaa tarkkuutta ei ole noudatettu. Toinen huomattava ero direktiivin ja lain perusteluiden

välillä on väite direktiivin edellyttämästä äänenvaimentimien luvanvaraistamista. Direktiivin mukaan äänenvaimennin on aseiden osa, ei olennainen osa. Se on siis direktiivin tarkoittamassa muodossa lupavapaa toisin kuin lain perusteluissa väitetään. Äänenvaimentimen luvanvaraistaminen saattaa vaikuttaa sinänsä merkityksettömältä seikalta, mutta se tuo miljoonia tällä hetkellä lupavapaita esineitä lain piiriin. Luvanvaraisten ampuma-aseiden lisäksi äänenvaimentimia käytetään lupavapaissa ilma- ja airsoft-aseissa. Vaikka äänenvaimentimen hallussapito ei vaatisi erillistä hallussapitolupaa, vaan minkä tahansa aseiden hallussapitolupa riittäisi myös äänenvaimentimen hallussapitoon, syntyy tilanne, jossa lupavapaiden ilma-aseiden ja airsoft-aseiden omistajat joutuvat hakemaan lupaa pelkälle äänenvaimentimelle välttyäkseen ampuma-aserikokselta. Myös aseiden runkojen luvanvaraistaminen aiheuttaa huomattavan suuria hankaluuksia esimerkiksi monille airsoftharrastajille, joiden harrastusvälineet on saatettu koota lupavapaasti hankitun rungon ympärille. Kuten edellä on todettu, ampuma-asedirektiivi ei edellytä aseiden runkojen luvanvaraisuutta.

2.3.1 Vastine

Ampuma-aseiden osien määrittelyn laajentamista koskeva ehdotus perustuu YK:n tuliasepöytäkirjan 4 artiklaan ja asedirektiivin muutoksen 1 artiklan 1 b kohtaan. Tuliasepöytäkirjassa on todettu, että ampuma-aseiden osien ja komponenttien valmistamiseen tarvittavat luvat myönnetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Pöytäkirjan täytäntöönpanoa koskevassa oppaassa ei ole otettu kantaa, mitä tällä tarkoitetaan. On esitetty tulkinta, että se tarkoittaa, että osien ja komponenttien valmistamisen luvanvaraistaminen on kansallisessa harkinnassa. Luvanvaraiseksi tulisi siten säätää osien ja komponenttien jäsenvaltioiden välinen kauppa.

Asedirektiivin muutoksen 1 artiklassa on määritelty aseiden osat. Aiempi olennaisten osien määrittely on säilytetty ennallaan. Osien käsitettä on käytetty kuitenkin käytännössä vain yhdessä merkityksellisessä kohdassa, asekauppiain määrittelyssä. Siten asedirektiivin muutoksen sisältö on tältä osin tulkinnanvarainen, varmuudella siinä edellytetään säänneltäväksi osien kauppa.

Aseiden osien hankinnan ja hallussapidon luvanvaraisuuden laajempaan sääntelyyn on kansallisia tarpeita. Aseiden runko on osa, jonka hankinnan ja hallussapidon sääntely on keskeinen tekijä ampuma-aseiden luvattoman valmistuksen ehkäisemisessä. Rungon valmistaminen on vaikeaa, joten runkojen valvonta vaikeuttaa merkittävästi ampuma-aseiden laitonta valmistamista. Erityisesti sotilasaseista pohjautuvien itselataavien kertatuliaseiden toimintatavan muuttaminen sarjatulitoimintaiseksi edellyttää laukaisukoneiston vaihtamista sekä rungon vaihtamista tai rungon muuttamista, mikä edellyttää erityistietoja ja -taitoja.

Voimassaolevassa laissa on valvonnan kannalta osoittautunut ongelmalliseksi se, että sulkulaite on luvanvarainen, mutta sulkulaitteen osat eivät. Sulkulaitteen luvanvaraisuuden kiertäminen on ollut mahdollista sulkulaite osiin purkamalla.

Koska ampuma-aselaki koskee soveltamisalansa mukaan ampuma-aseita ja aseiden osia, eivät muut kuin ampuma-aseiden osat tulisi lain soveltamisalaan. Näin ilma-aseiden äänenvaimentimet ja airsoft-aseiden rungot eivät kuuluisi lain soveltamisalaan. Joissakin tapauksissa hankaliakin tulkintaongelmia saattaa syntyä, mutta nämä eivät

ole riittäviä perusteita olla laajentamatta osien luvanvaraisuutta kaupan, tuonnin ja viennin lisäksi myös valmistamiseen, hankintaan ja hallussapitoon.

Äänenvaimennin sisältyy tuliasepöytäkirjan osien ja komponenttien sekä asedirektiivimuutoksen osien määritelmiin. Muovipulloja, jotka eivät ole valmistettu ja tarkoitettu ampuma-aseiden äänenvaimentimiksi ja joilla ei ole mainittavaa ääntä vaimentavaa vaikutusta, ei tulisi katsoa äänenvaimentimiksi. Mahdollinen tulkintaongelma voisi käytännössä syntyä vain, jos muovipullo olisi kiinnitetty luvattomaan ampuma-aseeseen. Tarvittaessa käsitettä voisi tarkentaa lisäämällä äänenvaimenninta-sanana eteen määrittelyn, esimerkiksi ”ampuma-asetta varten valmistettua, laukausääntä olennaisesti vaimentavaa”.

Toiminnallisesti vastaavilla osilla tarkoitetaan ensisijaisesti putkea, joka voimassaolevassa 3 §:ssä on mainittu erikseen. Mikäli eduskunta katsoo toiminnallisesti vastaavien osien olevan liian tulkinnanvarainen ilmaisu, tulisi luetteluun lisätä putki.

Ampuma-aseen piipun määritelmä säilyisi ennallaan. Voimassaolevassa laissa luvanvaraisiksi määriteltyjen aseiden osien, erityisesti piippujen ja sulkulaitteiden osalta joudutaan niidenkin osalta aika ajoin tulkitsemaan, mitä niillä tarkoitetaan.

Ampuma-aseiden osissa ei useinkaan ole yksilöiviä tunnistetietoja, jolloin niiden valvonta on aseiden valvontaa hankalampaa. Tilanne on sama sekä voimassa olevan lain luvanvaraisten aseiden osien että ehdotettujen uusien luvanvaraisten osien osalta. Aikaisempien deaktivointisäännösten mukaisesti deaktivoitujen ampuma-aseiden osalta tilanne on periaatteessa se, että kun deaktivoiteja ei ole tehty nykyisten vaatimusten mukaisesti, on esineitä pidettävä toimivina ampuma-aseina. Käytännössä aikaisempien vaatimusten mukaisesti deaktivoitujen ampuma-aseiden hallussapitoon ei ole puututtu. Nämä lausunnoissa viitatu ongelmat ovat siis olemassa jo voimassaolevan lain osalta.

2.4 17 § Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:

6) ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten valmistamista valtion laitoksissa 110 b §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta tehdä merkintä lukuun ottamatta;

8) valtion käytöstään poistamien ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten luovuttamista 110 b §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta tehdä merkintä lukuunottamatta;

2.5 19 § Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Tämän lain mukaan luvanvaraista ei ole:

2 a) äänenvaimentimen hankkiminen, hallussapito ja luovuttaminen, jos henkilöllä on ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa;

Jaakko Vottonen

Muutosesitys 2-kohtaan, joka ei sisälly HE:een

Kyseinen aseiden varaosien hallussapito tulee rajata niin, että aseiden runko on aina hallussapitoluvan alainen aseiden osa. Aseiden rungossa tulee olla tunnistenumero ja sama numero hallussapitoluvassa. Myös varaosina olevilla aseiden rungoilla tulee olla oma erillinen hallussapitolupa kuin myös deaktivoitujen aseiden rungoilla vaikka deaktivoitu ase on muuten lupavapaa. Aseiden rungon maahantuonti ja maasta vienti tulee olla luvanvaraista.

Maailmalla on tällä hetkellä tarjolla aseita koottavina osina. Niistä aseiden kokoaminen ei vaadi enempää ammattitaitoa kuin erään huonekaluliikkeen myymän keittiöjakkaran kokoaminen. Aseiden kokoaminen ilman naarmuja vaatii yhden erikoistyökalun, jonka saa Amerikasta muutamalla eurolla. Työkalun voi tarvittaessa korvata ihan tavallisilla putkipihdeillä. Mikäli kohta kaksi jää voimaan voidaan yhdellä luvallisella aseella tuoda määräämätön määrä laillisesti aseiden osia maahan ja valmistaa niistä laillisia tai laittomia aseita.

Muutosesitys 2a-kohtaan

Äänenvaimennin ei ole millään tavoin aseiden toiminnallinen osa eikä siten tule sisällyttää aseiden osaluetteloon. Se on käyttäjästä riippuen tarpeellinen tai tarpeeton lisävaruste ja se pitää siltä tavoin käsitellä. Vaimentaja on meluntorjuntalain mukainen tuote, joka säästää ympäristöä ampumamelulta sekä suojaa kuulovaurioilta. Korkeapaineaseissa pääsääntöisesti äänenvaimennin asennetaan asekohtaisesti eikä se ole vaihtokelpoinen toiseen aseeseen (pois luettuna TT3 itselataava kertatuli aseet, ns. reserviläiskiväärit). Voidaan yhdistää aseiden hallussapitolupa ilman merkintää. Vaimentajaan merkitään aseiden tunnistenumero.

2.5.1 Vastine

Muutosesitys liittyy äänenvaimentimen luvanvaraisuutta koskevaan 3 §:n muutosehdotukseen ja on riippuvainen siitä. 2 kohdan osalta todettakoon, että merkintävaatimusten on tarkoituksenmukaista olla kansainvälisen käytännön mukaisia eikä poikkeavia vaatimuksia, joiden johdosta merkintöjä jouduttaisiin jälkikäteen täydentämään, ole syytä sisällyttää muutoin kuin painavista syistä.

2.6 19 a § Kielto valmistaa ampuma-ase laittomista osista

Ampuma-asetta ei saa valmistaa laittomasti Suomeen maahantuoduista tai siirretyistä taikka Suomessa laittomasti kaupuista aseiden osista.

2.7 25 § Velvollisuus tiedoston pitämiseen

Tässä laissa säädettyä asealan elinkeinon harjoittamisen valvontaa varten on kaupan harjoittamiseen, valmistamiseen, korjaamiseen tai muuntamiseen oikeutetun ase-elinkeinonharjoittajan pidettävä tiedostoa ampuma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista. Tiedostoon on merkittävä myös esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi. Tiedostoon sisältyvien henkilötietojen luovuttaminen on sallittua vain 115 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle valvontatehtävää varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tiedoston pitämisestä.

Ase-elinkeinonharjoittajan on vaadittaessa esitettävä tiedosto poliisille sekä luovutettava se lupaviranomaiselle, kun asealan elinkeinolupa raukeaa tai jos se peruutetaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tiedoston esittämisestä ja luovuttamisesta.

Tiedosto on säilytettävä vähintään kaksikymmentä vuotta siihen viimeksi tehdyn merkinnän jälkeen.

Kaarlo Tuori

Lakiehdotuksen 25 § velvoittaa elinkeinonharjoittajan pitämään laissa säädettyä asealan harjoittamisen valvontaa varten tiedostoa ampuma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista. Tiedostoon on merkittävä myös esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi. Kun tiedostossa on myös henkilötietoja, se on oikeudelliselta luonteeltaan henkilörekisteri. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaika henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista (esim. PeVL 19/2009 vp). Tietojen säilytysajan sääntelyä koskevaa vaatimusta ei nähdäkseni täytä 25 §:n 3 momenttiin ehdotettu säännös, jonka mukaan tiedosto on säilytettävä vähintään kaksikymmentä vuotta siihen tehdyn merkinnän jälkeen. Vaatimus tietojen säilyttämisaajan sääntelystä liittyy rekisteröidyn oikeusturvaan ja edellyttää tietojen säilyttämisen enimmäisaajan määrittämistä laissa. Rekisterin erityisluonteen vuoksi verraten pitkään säilyttämisaika voi olla perusteltu.

Tietosuojavaltuutettu

Ilmeisesti lain valmistelun aikana annettujen lausuntojen johdosta 25.1§:ään on lisätty tiedoston pitämisen tarkoituksiksi ase-elinkeinon harjoittamisen valvonta. Esityksen mukaan tiedostoon merkittävät henkilötiedot ovat salassa pidettäviä ja niitä saa luovuttaa vain 115§:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaisille, joilla on esitutkintalain nojalla oikeus saada kyseisiä tietoja.

Esityksen 2 momentin mukaan ase-elinkeinonharjoittajan on toimitettava pitämänsä tiedosto lupaviranomaiselle, kun asealan elinkeinolupa raukeaa tai se peruutetaan. Esityksen mukaan tiedosto luovutetaan paperimuodossa, jolloin se ei esityksen mukaan olekaan enää aktiivikäytössä

oleva henkilörekisteri, vaan se on viranomaisen asiakirja. Kuitenkin esityksessä todetaan, että tiedosto sisältää henkilötietoja, joten se on henkilörekisteri. Lisäksi sen käsittelyn tarkoitus on matkan varrella muuttunut; nyt se käyttötarkoituksena on jäljitettävyyden toteuttaminen.

Käsitykseni mukaan pykälän sanamuoto ja hallituksen esityksen perustelut ovat pahasti ristiriidassa keskenään. Myös tietojen tallennusajassa on suuria ongelmia; nyt määritellään esimerkiksi säilyttämisen vähimmäisajasta, ei enimmäisajasta. Myös suhde arkistolakiin on epäselvä.

2.7.1 Vastine

Asedirektiivin muuttamista koskeva direktiivi edellyttää ase-elinkeinonharjoittajan tiedoston tietojen säilyttämistä vähintään 20 vuotta, mitä vastaava muutosehdotus sisältyy esityksen 25 §:ää koskevaan muutosehdotukseen. Saatujen lausuntojen perusteella pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössään edellyttämiä henkilötietojen suojan kannalta tärkeitä sääntelykohteita, jotka voimassaolevan lain säännöksestä puuttuvat.

Säännös ei sisällä tietojen säilyttämistä koskevaa enimmäisaikaa. Ampuma-aseen elinkaari voi olla hyvinkin pitkä, käytännössä aseet säilyvät toimintakuntoisina vähintään useita vuosikymmeniä, keräilyaseet käytännössä lähes ikuisesti. Tiedoston sisältämät henkilötiedot ovat välttämättömiä ampuma-aseen jäljittämiseksi. Tämän vuoksi enimmäissäilytysaikaa ei ole ehdotettu. Tietojen osittainen poistaminen tiedostoista vaikeuttaisi myös tiedostojen oikeellisuuden valvontaa.

Säännöksen suhdetta arkistolakiin on kuvattu hallituksen esityksen perusteluissa. Sisäasianministeriön käsityksen mukaan, joka on muodostunut konsultoimalla arkistolaitosta, valvontaviranomaiselle luovutettu tiedosto on viranomaisen asiakirja, jonka säilytys tapahtuu joko arkistolaitoksen määräyksellä pysyvästi taikka viranomaisen arkistonmuodostussuunnitelman mukaan.

Ampuma-aseen jäljittäminen tarkoittaa sen viimeisen laillisen omistajan selvittämistä, mikä on osa ase-elinkeinon harjoittamisen valvontaa. Tarkoitukseksi voitaisiin tarvittaessa lisätä ampuma-aseen viimeisen laillisen omistajan selvittäminen.

2.8 27 § Aseenkäsittelylupa

Aseenkäsittelylupa voidaan antaa 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana käsittelemään ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia. Alle 20-vuotiaalle annettavaan aseenkäsittelylupaan on lupaviranomaisen asetettava ehto, jonka mukaan lupa ei oikeuta käsittelemään 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita ennen kuin luvanhaltija on täyttänyt 20 vuotta. Lupahakemuksen käsittelyn edellytyksenä olevan soveltuvuustestin suorittamisesta on voimassa, mitä 45 c §:ssä ja sen nojalla säädetään.

Pykälä tekee käytännössä mahdottomaksi täysi-ikäisen, mutta alle 20 vuotiaan henkilön työskentelyn aseellisuudessa tai -kaupassa. 18 – 20 vuotiaan täysi-ikäisen henkilön kannalta pykälä on lähinnä syrjivä eikä sitä voida perustella aseturvallisuuden paranemisella. Pelkkä asetyyppi, jota valmistetaan tai myydään, ei ole riittävän painava syy asettaa nuoremmat täysi-ikäiset eriarvoiseen asemaan. Täten pelkkä asetyyppi ei ole perustuslain 6 §:ssä mainittu hyväksyttävä peruste asettaa näiden henkilöiden eriarvoiseen kohteluun. Pykälä on täten perustuslain 6 §:n vastainen.

Opetusministeriö

1. Aseenkäsittelylupa. Lakiehdotuksen mukaan alle 20-vuotiaalle annettava aseenkäsittelylupa ei oikeuttaisi käsittelemään käsiaseita eli pistooleita, pienoispistooleita, revolvereja ja pienoisrevolvereja.

Ammatillisen peruskoulutuksen osalta ehdotus merkitsisi käytännössä, että perustutkintoa suorittamaan hakeutuvien opiskelijoiden aloittamisikärajaa olisi nostettava 18 ikävuodesta 20 vuoteen. Opiskelijalla tai tutkinnon suorittajalla tulee olla voimassa oleva aseenkäsittelylupa ammattiosaamisen näytöissä ja suoritettaessa tutkintoa aidoissa työympäristöissä. Asealan yrityksissä ei voi työskennellä ilman lupaa edes työssäoppijana toisen henkilön valvonnan alaisuudessa.

Lakiehdotus edellyttää tältä osin muutoksia tutkintojen perusteisiin.

2. *Ampuma-aseeseen tehtävät merkinnät ja deaktivointi.* Lakiehdotuksen mukaan ampuma-aseet tulisi yksilöidä merkinnöin. Ehdotus sisältää myös säännökset aseiden tekemisestä ampuma- tai toimintakelvottomiksi.

Edellä mainittuja toimenpiteitä ei ole käsitelty voimassa olevissa tutkintojen perusteissa. Näin ollen lakiehdotus merkitsisi tutkintojen perusteiden muuttamista.

Aseseppäkoulutuksessa tulisi tulevaisuudessa pohtia mahdollisuutta, että tutkinnon suorittajalta edellytettäisiin aina soveltuvuuskokeen läpikäyntiä.

Aseseppäkisällin ammattitutkinnon ja aseseppämestarin erikoisammattitutkinnon perusteet ovat vuodelta 1998. Näin ollen tutkintojen perusteet tulisi päivittää. Päivittämisessä on tarkoituksenmukaista ottaa aiempaa merkittävämmiin huomioon asealan yhteiskunnallinen osuus lainsäädäntöineen ja velvollisuuksineen.

Reserviläisliitto

Reserviläisliitto ei näe tarpeelliseksi rajoittaa alle 20-vuotiaiden henkilöiden mahdollisuuksia työskennellä erilaisissa aseliikkeissä. Näiden henkilöiden soveltuvuus aseiden käsittelyyn on ratkaistava muulla tavalla.

Suomen Reserviupseeriliitto

Käsiaseiden luvansajaan ikärajan tulee olla täysi-ikäisyys, eli 18 vuotta.

2.8.1 Vastine

Kahdenkymmenen vuoden vähimmäisikä pistoolien, pienoispistoolien, revolverien ja pienoisrevolverien käsittelyssä elinkeinotoiminnassa on yhdenmukainen muiden

käsiaseita koskevien vähimmäisikärajojen kanssa. Aseenkäsittelyluvan osalta puoltavat perusteet 20 vuoden vähimmäisiälle ovat samat kuin hankkimis- ja hallussapitoluvan osalta. Aseenkäsittelyluvan osalta vasta-argumenttina voidaan esittää, että kysymys on työstä ja elinkeinonharjoittamisesta, ei harrastustoiminnasta. 20 vuoden ikää puoltavat perusteet ovat sisäasiainministeriön kannan mukaan vastaperusteita painavammalla. Mikäli ikäraja olisi aseenkäsittelyluvan osalta hankkimisluvan ikärajaa alempi, voitaisiin aseenkäsittelylupia pyrkiä käyttämään käsiaseella tapahtuvan harrastustoiminnan mahdollistamiseen.

2.9 43 § Hyväksyttävät käyttötarkoitukset

Hankkimislupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

7) merkinanto;

8) 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttäminen ja kuljettaminen.

Asealan elinkeinonharjoittajat, Aselaki-info ja Asekauppiain Liitto ry

Ongelmat:

Pykälässä lisäys 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen aseiden hallussapidosta on tarpeeton muutos. Muutostarve on laissa ”sisäsyntyinen”. On haluttu nostaa kategorisesti hallussapitoluvan ikäraja 18 vuoteen, mutta edelleen haluttu taata 15 – 18 vuotiaalle harrastamisen mahdollisuus. Tarkoitus ei ole tältä osalta ollut muuttaa nykytilannetta. Kyseessä on sisäsyntyisen ongelman ”kiertopykälä”.

Pykälään liittyy myös 53 §, jossa esitetään, että jos hallussapitolupa on myönnetty perusteella ”säilyttäminen ja kuljettaminen”, on lupaviranomaisen asetettava lupaan ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella. On syytä pohtia, lisääkö tällainen ehto lainkaan tämän henkilön ”turvallisuutta”. Muistaisiko hän tämän ehdon päättäessään käyttää asetta väärin vai pidättäytyisikö aikeistaan, vai onko asiaan liittyvä 53§ tältä osin vain ns. ”kiusantekopykälä”. Mikäli jatkossakin pitäydytään menettelyssä, jonka mukaan aseiden hallussapitolupa voidaan myöntää myös 15 vuotiaalle holhoojiensa suostumuksella, vältytään teennäiseltä ja tarpeettomalta ”kiertopykälältä” ja 53 § kaltaiselta ”kiusantekopykälältä”.

Pykälän uusi lisäys unohtaa mustaruutiaseet kokonaan eikä näin ollen enää mahdollistaisi alle 18 vuotiaan mustaruutiaseharrastusta lainkaan.

Reserviläisliitto, Reserviläisurheiluliitto, Reserviupseeriliitto, Ampumaharrastusfoorumi

Nykyisen aselain puutteena on ollut mm. se, ettei siinä mainita vapaaehtoista maanpuolustustyötä tai kenttäkelpoisuuden ylläpitoa aseiden hyväksyttävänä käyttötarkoituksena. Tällä hetkellä aseluvat myönnetään reserviläisille ampumaharrastuksen tai -harrastuksen perusteella. Tämä on johtanut ongelmallisiin tulkintoihin mm. soveltuvien asetyyppien osalta. Esitämme tämän johdosta, että vapaaehtoinen maanpuolustustyö ja kenttäkelpoisuuden ylläpito lisätään aseiden hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi.

Hankkimislupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin

8) vapaaehtoinen maanpuolustus ja siihen liittyvä ampumaharjoittelu;

Tällä ei tarkoiteta valtion omistamien ampuma-aseiden ja tarvikkeiden käyttöä eikä varsinaista sotilaallista koulutusta, joista säädellään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta säädetyn lain (556/2007) 20 §:ssä.

Varusmiespalveluksen suoritus tulee myös huomioida aseluvan myöntämistä puoltavana seikkana lupaviranomaisen tekemän kokonaisvaltaisen arvioinnin yhteydessä (45 §).

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Ampuma-asedirektiivin aiheuttama hankkimisluvan ikärajan nousu 18 vuoteen tulee aiheuttamaan nuorille kohtuuttomia vaikeuksia omassa harrastuksessaan, ellei nuoren lähipiirissä ole aseiden hallussapitolupaa omaavaa henkilöä tai paikkakunnalla ampumaseuraa. Vaihtoehdoksi esitetään, että nuoren huoltaja voisi saada hankkimisluvan ja hallussapitoluvan tämän nuoren henkilön ampuma-aseiden hankkimista, säilyttämistä ja kuljettamista varten. Huoltajaa koskisivat kuitenkin kaikki ampuma-aseiden hankkimiseen oikeuttavan luvan hakijaa koskevat edellytykset. Hänen pitäisi siis olla henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva luvanhaltijaksi.

Käytännössä mitä todennäköisimmin syntyy tilanteita, että isän tai äidin elämäntavoista johtuen nuori ei pääse ampumaurheilun tai metsästyksen pariin. Lajiseurojen osalta jää nähtäväksi, kuinka ne osaltaan voivat tätä ongelmaa purkaa.

Suomen Ampumaurheiluliitto

Puuttuu maininta mustaruutiaseista, joka tulee lisätä.

ns. ase 16 lupa –tilapäinen ryhmähallussapitolupa leirejä, kilpailumatkoja varten.

Ampumaurheilijan kannalta ase on harrastus- ja urheiluväline ja keino osallistua ja ottaa osaa kilpailu- ja huippu-urheiluun. Urheilijan suhtautuminen aseeseen on jo tuon vuoksi kokonaisvaltaisempi kuin tavallisen kansalaisen.

Hallussapitolupa huoltajalle: SAL:n mielestä pitää olla myös mahdollista, että kyseinen hallussapitolupa myönnetään esim. seuran vastuuvallmentajalle, maajoukkuaryhmän valmentajalle tai muulle nimetylle henkilölle, joka on vastuussa aseiden käytöstä. (43§ kohta 8, 53§).

Hallussapitolupa huoltajalle tai vastaavalle henkilölle tulee myöntää myös käsiaseille, vaikka niihin ei myönnettäisikään rinnakkaislupaa nuorelle henkilölle, koska käsiaseiden valvottu käyttö on edelleen sallittua, eli huoltaja jne. valvoo aseiden käyttöä lain 88 §:ssä tarkoittamalla tavalla. (43§ kohta 8, 53§).

Hankkimis- ja hallussapitolupakäytännöt on seuroille tehtävä helpoimmiksi. Seuroilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia hankkia kaikki tarvitsemansa pistoolit samalla kertaa. Seuroille on annettava pitkäaikaiset hankkimisluvat esim: 1-2 vuotta, jonka aikana ne saavat hankkia suunnitelman mukaiset aseet yhdellä kertaluontoisella, nimellisellä lupamaksulla. Seurojen ns. yhteisöaseluvat tulee SAL:n mukaan olla joko maksuttomia tai nimellisiä, jolloin harrastusmahdollisuutta ja seurojen taloutta helpotetaan. (42§, 45a§, 46§)

Perustelut: Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton kilpailutoiminta ja SAL:n kilpailutoiminta.

Sääntöjen mukaan kilpaillaan jo sarjoissa alle 20-vuotiaat (16v).

Mikäli pidetään kiinni harrastusvaatimuksesta seuran pistooleilla, tulee seuroille ostettavaksi suuri määrä erityyppisiä pistooleita. Tämä on monelle seuralle raskas taloudellinen taakka, jota ei helpota se, että hallussapitolupien hinnat ovat nousseet 24 eurosta 68 euroon.

Vantaan Reserviläiset

ry esittää, että hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupaa haettaessa lisätään vapaaehtoinen maanpuolustustyö.

Vantaan Reserviläiset ry esittää, että hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupaa haettaessa lisätään koulutus. Koulutuskäytössä aseelta vaaditaan usein eri ominaisuuksia kuin kilpailukäytössä. Esimerkiksi pienoispistoolin tai pistoolin tärkeitä rakenteellisia ominaisuuksia rataturvallisuuden kannalta uusia ampujia koulutettaessa on ulkoinen varmistin, ulkoinen iskuvasara sekä mekanismi, joka lukitsee aseensa luistin taka-asentoon kun lippaan viimeinen patruuna on ammuttu. Kilpailukäyttöön suunnitelluissa .22 kaliiperin aseissa näitä ominaisuuksia ei tyypillisesti ole.

2.9.1 Vastine

Hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi ehdotetaan lisättäväksi 15 vaan ei 18 vuotta täyttäneen huollettavana olevan henkilön ampuma-aseen säilyttäminen ja kuljettaminen. Huollettava voisi jatkossa saada ainoastaan rinnakkaisluvan lainkohdassa mainittuihin asetyyppeihin. Luettelo ei sisällä mustaruutiaseita. Niiden käyttöön liittyy tarve erityiselle harkinnalle. Aseiden ruutimäärä ja ammuksen koko määrittää ase ladattaessa, mikä vaatii erityistä kokemusta ja harkintaa. Aseiden metsästyskäyttö edellyttää myös erityistä harkintaa, koska hitaasta lataamisesta johtuen paikkolaukauksen ampuminen ei usein ole mahdollista.

Kuten Suomen Poliisijärjestöjen Liiton lausunnossa on todettu, voi syntyä tilanne, jossa huollettavan harrastuksen esteeksi muodostuu se, että huoltaja ei ole sopiva luvanhaltijaksi. Sisäasiainministeriö katsoo, että tämä on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta hyväksyttävää ottaen huomioon huollettavan ja huoltajan välinen riippuvuussuhde.

Reserviläisen ampumataidon ylläpitämisen lisääminen hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi edellyttää sisäasiainministeriön kannan mukaan erillistä selvittämistä, eikä sitä tule toteuttaa tämän hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta olisi ongelmallista, mikäli syntyisi tilanne, jossa jokaisella reserviin kuuluvalla olisi hyväksyttävä käyttötarkoitus tällä perusteella reserviläiskivääriin. Lähtökohtaisesti reserviin kuuluvan henkilön ampumataidon ylläpitämisen tulisi tapahtua puolustusvoimien tai maanpuolustuskoulutuksen johdolla. Reserviläisten itsenäinen ampumataidon ylläpitäminen tapahtuu nyt reserviläisurheiluun kuuluvan sovelletun reserviläisammunnan harrastamisen kautta. Sisäasiainministeriön käsityksen mukaan nykyinenkin järjestely toimii tyydyttävästi.

Suomen Ampumaurheiluliitto ry:n esitykseen siitä, että hallussapitolupa tulisi huoltajan lisäksi antaa valmentajalle, voidaan todeta, että 8 kohdassa ehdotettu mahdollisuus antaa huoltajalle lupa ei poista sitä mahdollisuutta, että valmentajalle annettaisiin lupa ampuma-aseen ampumaurheilu ja -harrastus -perusteella tai muulla ampuma-aselain 43 §:n 1 momentissa mainitulla perusteella. Luvan saaminen edellyttää tällöin tosin lähtökohtaisesti sitä, että valmentajalla on itsenäinen peruste luvan saamiseen. Käsiaseiden osalta, joihin alle 20-vuotias ei voi saada rinnakkaislupaa, tarkoituksenmukaista on, että harjoittelu tapahtuu valvottuna käyttönä yhteisön tai muun luvanhaltijan aseella.